

YENİ "YENİ SÖMÜRGEÇİLİK"

Aydınlık Dergisi, 16 Mayıs 1999

Yıldırım Koç

Türkiye kamuoyuna yansımayan bir yeni "yeni sömürgeçilik" süreci yaşanıyor.

Türkiye, yıllardır Avrupa Birliği'ne tam üyelik için çaba gösteriyor. Ancak Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrasında ortaya çıkan yeni dengeler, Türkiye'nin tam üyelik girişimlerinin (en azından birkaç on yıl için) başarısızlıkla sonuçlanmasına neden oldu. Avrupa Komisyonu (oluşmakta olan Avrupa Birleşik Devletleri'nin hükümeti) tarafından 1998 yılında yayımlanan Avrupa-Akdeniz Ortaklığı isimli bir kitapta, Avrupa Birliği ile Türkiye arasındaki gümrük birliği sürecinden söz edildikten sonra şöyle deniliyor ¹: "Türkiye böylece 1963 yılında Avrupa Topluluğu ile başladığı bir süreci tamamlamaktadır." Diğer bir deyişle, Avrupa Komisyonu, Türkiye ile 1963 yılında imzalanan Ankara Anlaşmasının yükümlülüklerinin gümrük birliği ile sonuçlandığını bir kez daha açıkça ifade ediyor.

Avrupa Birliği sorunlu bölgelerle kendi arasında bir tampo bölge, bir "arka bahçe", bir yeni "yeni sömürge" yaratma çabasında. Avrupa emperyalizmi yeniden bir Roma İmparatorluğu kurma niyetinde. 16 Nisan 1999 günü Stuttgart'ta Avrupa Birliği'nin 15 ülkesinin ve Akdeniz Bölgesinin 12 ülkesinin dışişleri bakanının katıldığı bir toplantının ardından bir açık oturum düzenlendi. Konuşmacılar, çeşitli hükümetlerin temsilcileriydi. Benim de toplantıyı izleme olanağım oldu. Toplantıyı yöneten kişi, konuşmasında birkaç kez Akdeniz için "mare nostrum" (bizim deniz) sözcüğünü kullandı ve açık bir biçimde, "Roma İmparatorluğu'ndan beri ilk kez böyle bir bütünlüğün sağlanmakta olduğunu" söyledi. Avrupa emperyalistleri, artık pervasız bir biçimde, yeni bir imparatorluktan söz etmeye başladılar.

Yaşananların nazik adı, "Barselona süreci".

Avrupa Topluluğu ve ardından Avrupa Birliği, ucuz işgücü kaynağı, turistik bölge ve tampon bölge olarak Akdeniz bölgesi ülkeleriyle eskiden beri yakın bir ilişki içindeydi. Ancak, Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ardından bu ilişkide önemli politika değişiklikleri yaşandı. 1992 yılında "Yenilenmiş Akdeniz Politikası" adıyla yeni bir politika formüle edildi. 1994 Haziran ve 1994 Aralık aylarında yapılan toplantılarda, Avrupa Birliği ile Akdeniz Bölgesi ülkeleri arasındaki ilişkilerin daha da geliştirilmesi kararlaştırıldı. Avrupa Konseyi'nin 1995 yılı Haziran ayında yapılan toplantısında da, Avrupa Komisyonu'nun "bir Avrupa-Akdeniz ortaklığı kurma" önerisi kabul edildi. Bu adımın arkasından, 1995 yılı Kasım ayında Barselona'da bir toplantı düzenlendi. Bu konferansa, 15 Avrupa Birliği ülkesinin (Belçika, Danimarka, Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya, Portekiz, Finlandiya, İsveç ve İngiltere) yanı sıra, Cezayir, Kıbrıs, Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Malta, Fas, Suriye, Tunus, Türkiye ve Filistin dışişleri bakanları katıldılar ve Avrupa - Akdeniz ortaklığı adı altında bir bildirisini yayınladılar.

Bu işbirliği askeri, kültürel, siyasal alanlarda sürdürülüyor. 2010 yılına kadar da, 27 ülkeyi kapsayan bir serbest ticaret bölgesi oluşturulacak. Diğer bir deyişle, Avrupa Birliği, bir taraftan doğuya doğru genişlerken, diğer taraftan Akdeniz bölgesinde bir yeni "yeni sömürge" yaratıyor, Roma İmparatorluğu'ndan beri ilk kez Akdeniz'i "mare nostrum" haline getirdiklerini açık açık söylüyorlar. Bu sürecin bir unsuru da, Türkiye'deki bazı kuruluşlara verilen MEDA fonları.

¹ European Commission, **Euro-Mediterranean Partnership**, Brüksel, Mayıs 1998, s.6.